

Providing a Model for Improving the Quality of Teaching Professionals at Farhangian University Professors

Maryam Salehi Zadeh¹, Nader Gholi Ghourchian^{2*},
Amir Hossein Mohammad Davoodi³, Hassan Ghavavandi⁴

1. 1. PhD Student in Higher Education Management, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran
2. 2. Professor, Department of Higher Education Management, Islamic Azad University, Research Sciences Branch, Tehran, Iran
3. 3. Associate Professor, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Savah Branch, Tehran
4. 4. Associate Professor, Department of Educational Management, Urmia University, West Azerbaijan, Iran

ارائه مدلی جهت ارتقای کیفیت تدریس حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان

مریم صالحی زاده^۱، نادرغلی قورچیان^{۲*}، امیر حسین محمد داودی^۳، حسن قلاوندی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. ۲. استاد گروه مدیریت آموزش عالی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران. ۳. دانشیار گروه مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساوه، تهران. ۴. دانشیار گروه مدیریت آموزشی دانشگاه ارومیه، آذربایجان غربی، ایران

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to provide a model for improving the quality of professional teaching of faculty members at Farhangian University.

Method: The present study is applied in terms of purpose and in terms of descriptive-survey implementation and field data collection. Statistical population of the research is professors of Farhangian University of one country (West and East Azarabijan, Ardebil, Zanjan and Kurdistan provinces). The sample size was 305 people using the Morgan table method. 172 people were selected as the sample by available random sampling method. Confirmatory factor analysis (for model presentation) and one-sample t-test (to determine the degree of appropriateness of the proposed model) were used for statistical analysis.

Results: Based on the findings, the research confirmed an eight-factor model that environmental-cultural "had the highest factor load and" social factors "had the lowest factor load on professional teaching at Farhangian University. Finally, taking into account eight environmental, cultural, educational, individual, intra-academic, motivational, technological, international and social factors to cover teaching weaknesses within a systematic structure to improve teaching quality and effectiveness.

Keywords: Quality of Teaching, Professional Teaching, Education at Farhangian University.

چکیده

هدف: هدف از این تحقیق ارائه مدلی جهت ارتقای کیفیت تدریس حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان می باشد.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه اجراء توصیفی-پیمایشی و نحوه جمع آوری داده ها بصورت میدانی می باشد. جامعه آماری تحقیق اساتید دانشگاه فرهنگیان منطقه یک کشور (استان های آذربایجان غربی و شرقی، اردبیل، زنجان و کردستان) می باشند که در بخش کیفی به روش گلوله برفی تعداد ۹ نفر در حد اشباع نظری بعنوان نمونه انتخاب و در بخش کمی با توجه به اینکه حجم کل جامعه برابر ۳۰۵ نفر بود حجم نمونه با استفاده از روش جدول مورگان تعداد ۱۷۲ نفر بعنوان نمونه به روش نمونه گیری تصادفی در دسترس انتخاب شدند. در تحلیل های آماری از تحلیل عاملی تاییدی (به منظور ارائه مدل) و از آزمون t تک نمونه ای (برای تعیین درجه تناسب مدل پیشنهادی) استفاده شد.

یافته ها: براساس یافته ها تحقیق مدلی هشت عامله مورد تایید قرار گرفت که محیطی-فرهنگی "دارای بیشترین بار عاملی و" عوامل اجتماعی "دارای کمترین بار عاملی بر روی تدریس حرفه‌ای در دانشگاه فرهنگیان می باشد. در نهایت با در نظر گرفتن هشت عامل محیطی-فرهنگی، آموزشی، فردی، درون دانشگاهی، انگیزشی، تکنولوژیکی، بین المللی و عامل اجتماعی جهت پوشش ضعف های تدریس در قالب یک ساختار منظم و در جهت بهبود کیفی و اثر بخش سازی تدریس ارائه شد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت تدریس، تدریس حرفه‌ای، آموزش دانشگاه فرهنگیان

Accepted Date: 2019/05/14

Received Date: 2018/10/22

دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۷/۳۰

پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۰۲/۲۴

مقدمه

نظام‌های آموزشی و فعالیت‌های حاکم بر آن، با توجه به پیشرفت جوامع، همواره دستخوش تغییر و تحول است و تحول آموزشی، خود معلول تحول اجتماعی و تحول علوم و فناوری است؛ زیرا در یک جامعه ساده، نیازها ساده و روش‌های نیازها ساده است. در چنین جوامعی دایره آموختنی‌ها گاهی چنان محدودند که اگر کسی ادعا کند و بگوید: «هر آنچه آموختنی بود فراگرفتم» حرفی به‌گزار ننگفته است ولی در جوامع پیچیده و پیشرفته سرعت تحول نظام‌های آموزشی آن چنان سریع است که هر چند سال یک‌بار، در ساختار نظام آموزشی دگرگونی کلی ایجاد می‌شود و این تحول به حدی است که گاهی کسانی سخن از جامعه بی‌مدرسه به میان می‌آورند. به همین دلیل در دنیای امروز با توجه به پیشرفت سریع علوم و فناوری، نه می‌توان به تمام دانش موجود دست‌یافت و نه می‌توان هر شخصی را با هر خصوصیتی به کار تدریس و معلمی واداشت (Shaban, 2007). دانشگاه و به‌طور کلی نظام آموزش عالی گران‌بهارترین منبعی است که هر جامعه برای پیشرفت و توسعه در اختیار دارد و دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی به لحاظ دانش، اعتبار زیادی کسب کرده‌اند و پویندگان راه علم و ترقی محسوب می‌شوند. تدریس به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که هدف‌دار است و آگاهانه صورت می‌پذیرد و به گونه‌ای اتفاقی یا تصادفی انجام نمی‌شود (Mohammadi, 2016). در واقع تدریس مجموعه مهارت‌هایی را شامل می‌شود که قبل، ضمن و پس از اجرای فرآیند تدریس صورت می‌گیرد و امکان آموزش دانشجو را فراهم می‌نماید. به دانشجو کمک می‌نماید تا بر اساس شرایط فراهم‌شده، سبک یادگیری خود و اهداف موردنظر به یادگیری نائل گردد. هیچ‌یک از روش‌های تدریس فی‌نفسه خوب یا بد نیستند، بلکه نحوه و شرایط استفاده از آن‌هاست که باعث تقویت و ضعفشان می‌شود. یکی از مسائل مهم در استفاده از روش تدریس توجه به کیفیت بیان است. این، نکته‌ای پذیرفته‌شده است که اگر مدرسی با معلومات بسیار بالا درزمینه‌ی تحصیلی خود، قادر به انتقال مناسب مطالب نباشد، به‌عنوان یک مدرس اثربخش در نظر گرفته نخواهد شد. معلم بازیگر صحنه آموزش است در این صحنه معلمی موفق‌تر است که آگاهی و دانش بیشتری داشته باشد و بتواند آنچه را که می‌داند بایانی شیوا و اثرگذار به مخاطبش ارائه نماید (Behnamfar, 2013). منظور از تدریس اثربخش مجموعه‌ای از عملکردها و ویژگی‌های استاد است که باعث دستیابی به اهداف آموزشی و یادگیری دانشجو می‌شود. البته یادگیری به عوامل متعدد دیگری از جمله رفتارهای دانشجو، انگیزه یادگیری، محتوای برنامه درسی، محیط و منابع فیزیکی نیز بستگی دارد. ولی

پژوهشگران نشان داده‌اند که تدریس اثربخش در پیشرفت تحصیلی و یادگیری دانشجویان از سایر عوامل مهم‌تر بوده است. از طرفی، ارزیابی تدریس اساتید بدون در دسترس داشتن شاخص‌های تدریس حرفه‌ای نه تنها باعث بهبود کیفیت آموزش نمی‌گردد بلکه باعث افت کیفیت تدریس نیز می‌شود (Asadi & Gholamiy, 2015).

اثربخشی را انجام کارهای درست و کارایی را انجام درست کارها تعریف کرده‌اند. تدریس اثربخش شامل یک‌رشته از عملکردها و ویژگی‌های اساتید، معرفی شده که موجب نیل به اهداف آموزشی و ایجاد یادگیری مطلوب در دانشجو می‌گردد. (Askari & Mahbob Moadab, 2010). این در حالی است که تدریس حرفه‌ای در هم آمیختن هنر و علم معلمی است. در تدریس حرفه‌ای فرد کار خود را به شیوه‌ای هنرمندانه و با خلاقیت تمام انجام می‌دهد که یقیناً چنین تدریسی اثربخش خواهد بود لذا تدریس حرفه‌ای لازمه یک تدریس اثربخش و در طول آن قرار دارد. در تدریس حرفه‌ای مدرس در صدد عمل به شرح وظایف محوله در امر تدریس است. تدریس حرفه‌ای با آخرین یافته‌های علمی و با متدهای جدید و با اشکال مختلف و متنوع به دانشجو آموزش داده می‌شود که در این دانشجو فعال‌تر از استاد است که زمام امور را در دست دارد و استاد فقط او را هدایت و راهنمایی می‌کند (Hossein Panah, 2015). بنابراین بهبود کیفیت تدریس حرفه‌ای، مستلزم تنظیم اهداف روش و چالش‌های منطقی برای یادگیری فراگیران است. تدریس، بهبود و تضمین کیفیت آن اساس رویکردها و طرح‌واره‌هایی است که دانشگاه‌ها آن را در رأس برنامه‌های خود قرار می‌دهند. تجارب کشورهای مختلف در این زمینه نشان می‌دهد که به‌رغم اتخاذ رویکردهای مشابه در بهبود یا تضمین کیفیت تدریس، فرایند و رویه‌های اجرایی آن به دلیل مفروضه‌های زیربنایی و شرایط خاص محیطی، متفاوت می‌باشد. در حقیقت پیشرفت پویایی اساتید قسمت مهمی از بهبود کیفیت آموزش است. بررسی نحوه کیفیت تدریس حرفه‌ای و عوامل مؤثر بر آن موجب می‌شود تا روش‌های تدریس اساتید مورد ارزیابی قرار بگیرد و باعث تصمیمات مطلع درباره نحوه آموزش اساتید شود (Markati Khoi, Zarei, Bayat & Rimaz, 2014). با توجه به آنچه ذکر شد یک الگوی مؤثر از تدریس حرفه‌ای می‌تواند به اثربخش بودن تدریس بیانجامد که لازمه وجود یک الگوی مؤثر در تدریس حرفه‌ای شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت تدریس حرفه‌ای است.

درواقع تدریس حرفه‌ای مجموعه مهارت‌هایی را شامل می‌شود که قبل، ضمن و پس از اجرای فرایند تدریس صورت می‌گیرد و امکان آموزش دانشجو را فراهم می‌نماید. به دانشجو کمک می‌نماید تا بر

اساس شرایط فراهم شده، سبک یادگیری خود و اهداف موردنظر به یادگیری نائل گردد (Harland, Raja Hussain & Bakar, 2014). بررسی فعالیت‌های اعضای هیئت‌علمی و نوع تعامل آن‌ها، بازخورد مناسبی را برای تجزیه و تحلیل مسائل آموزشی و تصمیم‌گیری‌های اساسی و برنامه‌ریزی‌های راهبردی به مسئولان نظام آموزش عالی فراهم آورده و از دیگر سو اعضای هیئت‌علمی نیز می‌توانند از چگونگی عملکرد خود آگاهی یافته و برای افزایش کیفیت فعالیت‌های خود اقدام کنند (Mizani and at al, 2011). این فعالیت‌ها سه دسته آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات (اجرایی) را شامل می‌شوند (Maroufi and at al, 2007). در این میان فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دارای اهمیت بیشتری می‌باشند (Sarjala, 2013r; Raadabad and at al i, 2012). که در ماهیت دانشگاه معنا پیدا می‌کنند. این نکته بدین معناست که تأثیر متقابل دو ویژگی یادشده ضامن پویایی و حیات دانشگاه است (Mohadesi and Salem Safi, 2011). تدریس باکیفیت به آنچه آموخته می‌شود و نحوه تدریس آن بستگی دارد. محتوا باید مناسب و باهدفی بالارزش باشد و روش‌های به‌کاررفته نیز باید از نظر اخلاقی قابل دفاع باشد و شامل ادراک مشترک منطقی باشد. تدریس خوب و باکیفیت، تدریسی است که با اصول اخلاقی قابل دفاع درباره آموزش سازگاری داشته باشد تدریس باکیفیت به احتمال زیاد حاصل تمایل و تلاش دانشجو، یک زمینه اجتماعی پشتیبان کننده، فرصت‌های فراوان برای یادگیری و کنش‌های خوب به کارگرفته از سوی استاد است (Hossein Panah, 2015). به این اساس در یک تدریس باکیفیت باید استاد مجموعه‌ای از مهارت‌های خاص را دارا بوده و نیازهای زمینه‌ای که در طول فرایند آموزش القا می‌گردد را برآورده می‌سازد (Devlin & Samarawickrema, 2010).

یکی از مشکلات اساسی در آموزش دانشگاه‌ها علی‌الخصوص دانشگاه فرهنگیان، نداشتن شاخص‌های تدریس حرفه‌ای و باکیفیت است. با توجه به اینکه هدف اصلی آموزش دانشگاه فرهنگیان پرورده کردن افراد متخصص و مسئول برای تعلیم و تربیت دانش آموزان متعهد و آینده‌ساز بوده و لزوم آن نیز پرورش صحیح و تخصص شخص علم می‌باشد و ذکر این نکته که متأسفانه در تحقیقات صورت گرفته قبلی (Mahbudi, 2010 and Babae Jazabe, 2010) روش تدریس معلمان و شاخصه‌های اثربخشی آن‌ها دارای ضعف‌های پیاپی بوده که البته این ضعف ناشی از آموزش‌های نادرست دانشگاهی معلمان و عدم وجود الگوی تدریس حرفه‌ای باکیفیت سرچشمه می‌گیرد و همچنین نظر به آنچه قبلاً ذکر شد شناسایی عوامل مؤثر به منظور ارتقای کیفی تدریس

حرفه‌ای در آموزش عالی از اهمیت ویژه برخوردار است. تدریس حرفه‌ای در آموزش عالی امری ساده نیست بلکه عوامل متعدد بر کیفیت و اثربخشی آن مؤثر است. لذا شناسایی علل و عوامل مؤثر بر تدریس حرفه‌ای مستلزم نگاهی ساختاری و دقیق می‌باشد (Asadi and Gholamiy, 2015). با توجه به انجام پژوهش‌های متنوع غیر ساختارمند و عدم ارائه راهکاری وحدت‌بخش و جامع در مورد الگویی اثربخش جهت تدریس حرفه‌ای باکیفیت اساتید الزامی می‌باشد.

از سوی دیگر چندی است که دانش نظری به جای کالا به فروش می‌رسد و تجاری‌سازی نتایج تحقیقات، سیاست اغلب مرکزهای علمی است (Shawn And Jahed, 2012). در چنین شرایطی کشورهای در حال توسعه در تلاش هستند تا نقش دانشگاه‌ها را در توسعه ملی مورد توجه قرار دهند (Mirsepasi and Afqi, 2012). آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص و انجام تحقیق از وظایف و مسئولیت‌های مهم دانشگاه‌ها و مرکزهای علمی و فرهنگی به شمار می‌آیند (Maroufi and at al, 2007). در طی بیست سال گذشته، یک حرکت جهانی از سوی پژوهشگران و سیاست‌گذاران برای مطالعه عوامل مؤثر در کارآمدترین نظام‌های آموزشی شروع شده است (Daniel and Reynolds, 2011). اگر یک نظام آموزشی را شامل مجموعه برنامه‌ها، روش‌ها و موارد فراهم آورده شده برای دستیابی به اهداف مشخص آموزشی بدانیم، کلاس درس تنها جایی است که برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و دیگر تمهیدات منجر به ایجاد شرایط خاصی می‌شود که دانشجویان تحت تأثیر این شرایط موفق به کسب دانش و مهارت‌های مورد نظر می‌شوند (Reiser and Dempsey, 2007). اساتید طی فرایند آموزشی و تدریس مجموعه‌ای از فرصت‌های یادگیری برای دانشجو فراهم آورده و در پیشرفت تحصیلی و دستیابی آنان به اهداف آموزشی نقش مهمی را ایفا می‌کند (Bani Davoodi, 2014).

مهم‌ترین عامل که در پیشرفت یاددهی، یادگیری و موفقیت تحصیلی فراگیران مطرح است، مدرس و نحوه فعالیت‌های اوست، اگر سایر اجزاء نظام آموزشی، وسایل و برنامه‌ها به طور مرتب تدوین شده باشند، ولی مجری برنامه‌ها از کم و کیف آن‌ها به طور صحیحی اطلاع نداشته باشد و روشی متناسب با موضوع تدریس خود انتخاب نکند، برنامه از کیفیت چندانی برخوردار نمی‌گردد. اگرچه غالبا با اعلام می‌شود پژوهش و تدریس در دانشگاه‌ها از اهمیت یکسانی برخوردارند، اما در جذب، تغییر وضعیت و ارتقای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، عملاً بر نقش پژوهش بیش از آموزش تأکید می‌شود. این امر منجر به این باور شده است که شاخص‌های عملکرد آموزش عالی بیش از حد بر برون داده‌ای پژوهشی متمرکز شده‌اند. و در این بین توجه به تدریس حرفه‌ای باکیفیت به طور کلی

کنار گذاشته شده است. کیفیت آموزشی در بسیاری از دانشگاه‌ها و مدارس از سطح مطلوب برخوردار نیست و دانشجویان اغلب مطالب را حفظ و پس از پایان یافتن امتحانات آن‌ها را فراموش می‌کنند. بدون شک توجه به عوامل مؤثر در تدریس اثربخش و یادگیری می‌تواند منجر به ارتقاء کیفیت آموزشی گردد. که این مهم بدون داشتن چهارچوبی منظم و علمی که بر اساس مؤلفه‌های تدریس حرفه‌ای و باکیفیت تدوین شده باشد غیرممکن به نظر می‌رسد. لذا تحقیقات و پژوهش در حوزه شناسایی عوامل مؤثر بر تدریس حرفه‌ای و ارائه مدل‌های ارتقای کیفی تدریس حرفه‌ای از ضرورت‌های نظام آموزش عالی می‌باشد. با توجه به ضرورت و اهمیت شناسایی مدل‌های جدید و علمی به منظور ارتقای کیفی تدریس حرفه‌ای اساتید دانشگاه از اهمیت زیادی برخوردار است. همچنین با توجه به گستردگی پژوهش‌های انجام یافته در حوزه روش‌های تدریس، متأسفانه هیچ الگوی جامع و اثربخشی که بتواند چهارچوبی برای روش تدریس در دانشگاه را به استادان نشان دهد ارائه نشده است که این تحقیق با بهره‌گیری از کلیه روش‌ها و مؤلفه‌های پیشنهادی تحقیقات گذشته و همچنین نظرات اساتید مطرح در امر تدریس حرفه‌ای و آموزش عالی دانشگاه فرهنگیان، قصد دارد چهارچوبی منظم و سازمان یافته به عنوان رهنمونی در جهت‌دهی به روش تدریس اساتید در دانشگاه فرهنگیان تا حدودی می‌تواند مشکلات موجود را هموار سازد و مشکل عدم وجود الگوی بهینه برای تدریس حرفه‌ای و باکیفیت را در دانشگاه فرهنگیان مرتفع کند. لذا این تحقیق به دنبال پاسخگویی به این سؤالات است که عوامل مؤثر بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت کدامند؟ و مدل ارتقا تدریس حرفه‌ای باکیفیت چگونه است؟

چهارچوب نظری

یکی از مبانی نظری مهم در این زمینه، چارچوب رادمر^۱ از آراء Fenstermacher and Soltis (2004) است که در آن الگوی اساسی تدریس از پنج عنصر اصلی تشکیل شده است. واژه‌ی رادمر، مخفف حروف اول این پنج عنصر اساسی است. روش، آگاهی از شاگردان، دانش محتوا، مقصد که اهداف و ایده‌های تدریس را توصیف می‌کند و روابط که بین استاد و شاگردان برقرار است. هرکدام از این رویکردها دارای تنوع خاصی در ارتباط با مورد یا موارد بیشتری از عناصر پنجگانه‌ی تدریس است. یکی از جدیدترین الگوهای ارائه شده، الگویی است که توسط (Carnell

^۱.Radmer

2007) تدوین شده مفاهیم روشن تدریس وزندگی‌های مدرسان را نشان می‌دهد. الگوی مذکور بر ارزش‌ها و جهان‌بینی‌هایی تأکید می‌کند که موقعیت‌های مختلف تدریس را پشتیبانی می‌کند و با استفاده از زنجیره‌های متوالی از دیدگاه‌های عینی و ذهنی راجع به دانش و از دیدگاه‌های گردآوری شده از رویکرد تدریس افراد مختلف، شکل گرفته است.

الگوهای مفهومی و چارچوب‌های نظری می‌تواند به فهم بهتر تدریس باکیفیت کمک کنند. لذا، می‌توان با فرا ترکیب پیشینه نظری و پژوهشی، مؤلفه‌ها و عامل‌های موجود در ابزار و یا یافته‌های پژوهشی را در زیرمجموعه چهار مقوله کلی طبقه‌بندی و تلفیق کرد. در نتیجه برای تدریس حرفه‌ای در دانشگاه‌ها، مدرسان باید به‌مثابه ساکنان داران آموزش بر مبنای مسئولیت سنتی خود، زمینه‌های تدریس را در نظر بگیرند، به‌اندازه کافی در آموزش‌های دانشگاهی ارتباطات مناسب برقرار کنند، به‌اندازه کافی در تسهیل آموزش‌ها و ارزشیابی‌ها، حرفه‌ای عمل کنند و همواره در مسیر تدریس خود، خصوصیات رفتاری و اخلاقی شایسته را در محیط آموزشی به‌کارگیرند. پژوهشگر پس از مطالعه ادبیات و مدل‌های منتخب و مطالعه پیشینه تحقیق در ایران و جهان، با توجه به تفاوت در مأموریت دانشگاه فرهنگیان با دانشگاه‌های نظری، به این نتیجه رسید که برای دسترسی به اهداف آموزش باکیفیت وجود یک مدل تدریس حرفه‌ای اساتید لازم و ضروری است. پژوهشگر با توجه به ادبیات و پیشینه تحقیق به‌طور خلاصه در جدول ۱ مبنای نظری این پژوهش آورده است.

جدول (۱): مبنای نظری تحقیق

محقق	مؤلفه‌ها	شاخص
Wan and at al, 2010	توانایی برقراری ارتباط، تسلط بر موضوع درس، مهارت‌های مدیریت کلاس درس، مهارت‌های حرفه‌ای و داشتن شخصیت مثبت	تدریس اثربخش
Simerjit and at al, 2013	شور و اشتیاق و مهارت‌های ارتباطی و اساتید باتجربه، به رفتار کلاس درس و ارائه آموزش نسبت به هم‌تایان کم‌تجربه، پیشینه فرهنگی، جنسیت یا نظم و انضباط	کیفیت تدریس
Otilia, 2016	روش تحلیل و انتخاب متن؛ آزمون کامل و جامع پایانی؛ تسلط بر مباحث علمی، توانایی عمومی، راهنمایی، نظم آموزشی	تدریس اثربخش

Gove & Dubeck, 2016	دانش استاد، محیط، میزان گردش دارایی و نوع روش تدریس	تدریس حرفه‌ای معلمان
Raadabadi and at al, 2012	بیان شیوا و ساده و انتقال شفاف و واضح مطالب و دسترسی آسان به استاد خارج از ساعات کلاس و ارزشیابی دانشجویان در هر جلسه	تدریس اثربخش
Sadiq Maroufi and at al, 2014	بیان شیوا و ساده، انتقال شفاف و واضح مطالب بیشترین اهمیت و عامل ارزیابی دانشجویان در هر در هر جلسه، میان‌ترم و پایان‌ترم	اثربخشی تدریس
Bani Davoodi, 2014	حیطه دانش پژوهی، روش تدریس، قدرت ارتباط و خصوصیات فردی	تدریس اثربخش
Asadi, 2015	(۱) مهارت‌های آموزشی؛ (۲) منشی فردی؛ (۳) خصوصیات اخلاقی؛ (۴) مهارت‌های ارتباطی؛ (۵) ارزیابی نظام‌مند؛ و (۶) تجربه استاد.	تدریس باکیفیت
Mohammadi, 2015	مهارت‌های حرفه‌ای تدریس، قدرت ارتباط با دانشجو، تسلط بر مواد و محتوای درسی، ارزشیابی	تدریس حرفه‌ای
Madani and at al, 2016	مهارت‌های تشخیص موضوع استادان و نگرش به اقدام-پژوهی استادان، مهارت گردآوری اطلاعات استادان و مهارت اقدامات عملی در رابطه با پژوهش استادان	مهارت‌های اقدام‌پژوهی استادان
Babagoli, 2016	از ابعاد روح فلسفی: طرفداری از ارزش‌های انسانی، کنجکاوی، نوجویی و ژرف‌اندیشی و از ابعاد هوش معنوی: پرداختن به سجایای اخلاقی و تفکر کلی و بعد اعتقادی، قادر به پیش‌بینی کیفیت تدریس می‌باشند	کیفیت تدریس معلمان
Nobakht and at al, 2016	آموزش به روش الگوی مشارکت حرفه‌ای مراقبت محور برافزایش صلاحیت بالینی در بعد روانی حرکتی	الگوی تدریس مشارکت حرفه‌ای
and at al, Sayyadi 2016	آگاهی آموزشگر، تدریس در سطح یادگیرنده، اطلاعات عملی، محیط یادگیری، ویژگی‌های شخصی معلم، و روش تدریس.	تدریس حرفه‌ای
Zajaji and at al, 2017	توانمندی شناختی، رفتاری و اجتماعی و استراتژی‌ها	توسعه حرفه‌ای مدرسان تربیت‌معلم
Mohammad and, Hassani, 2019	استانداردهای طراحی و برنامه‌ریزی آموزشی، ایجاد و حفظ جو یادگیری، اجرا و انجام تدریس، سنجش و برقراری ارتباط	توسعه حرفه‌ای معلمان

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه اجرا توصیفی-پیمایشی و نحوه جمع‌آوری داده‌ها به صورت میدانی می‌باشد. همچنین از نظر گردآوری داده‌ها در زمره پژوهش‌های آمیخته (کمی-کیفی)، طرح اکتشافی متوالی قرار دارد. از آنجایی که در این پژوهش از داده‌های کیفی (حاصل از مصاحبه و بررسی متون) برای تهیه ابزار کمی (پرسشنامه صلاحیت هی تدریس حرفه‌ای) و به عنوان مکمل بخش کمی (پیش از شروع بخش اصلی و برای شناسایی متغیرها و گویه‌های پرسشنامه) استفاده شد و به بخش کمی وزن بیشتری داده می‌شود. برای تکمیل صلاحیت‌های مورد انتظار تدریس حرفه‌ای اساتید، مصاحبه‌ای با ۹ نفر (نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی) از مدیران و اعضای هیئت علمی صاحب‌نظر (دارای درجه استاد (پروفسور) و دانشیاران (آگاه به روش تدریس) به‌ویژه متخصص در حوزه آموزش عالی و علوم تربیتی) به عنوان ملاک در حد اشباع نظری انتخاب شدند همچنین جهت بررسی وضعیت تدریس حرفه‌ای دانشگاه فرهنگیان، کلیه مدیران و مسئولان آموزشی دانشگاه فرهنگیان (کل کشور) و اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان کشور جامعه آماری تشکیل می‌دهند که جمع کل آن‌ها بر اساس پرتال اداری دانشگاه فرهنگیان منطقه یک کشور ۳۰۵ نفر می‌باشد حجم نمونه با استفاده از روش جدول مورگان تعداد ۱۷۲ نفر به عنوان نمونه به روش نمونه‌گیری تصادفی در دسترس انتخاب شدند. جهت تعیین تناسب مدل پیشنهادی، پرسشنامه‌ای محقق ساخته در اختیار ۳۰ نفر از صاحب‌نظران و برنامه ریزان آموزشی دانشگاه فرهنگیان قرار گرفت و بعد از اعمال اصلاحات پیشنهادی، مدل نهایی ارائه شد.

جهت طراحی ابزار تحقیق (پرسشنامه بسته پاسخ با ۵۸ گویه اولیه) در ابتدا ادبیات نظری تحقیق و پیشینه به‌دقت مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار گرفت سپس با رجوع به واحدهای مورد مطالعه از دانشگاه‌های فرهنگیان (۹ نفر از اساتید خبره رشته مدیریت آموزشی) این دانشگاه در سطح پردیس ها و آموزشگاه‌های دانشگاه فرهنگیان در شمال غرب کشور با طرح مصاحبه نیمه ساختارمند، نظر آنان در مورد شاخص‌ها و مؤلفه‌های مؤثر بر کیفیت حرفه‌ای تدریس در دانشگاه‌ها ثبت شد. سپس به شیوه کدگذاری باز، محوری و انتخابی مقوله‌های برگرفته از مصاحبه و تلفیق با مقوله‌های پیشینه تحقیق انجام گرفت. عوامل استخراج شده از منابع کتابخانه‌ای جدول (۱) و نظرات مدیران آموزشی و خبرگان به ترتیب مرتب و موارد تکراری و مشابه حذف و موارد نهایی که شامل ۵۸ گوی بود استخراج و به صورت یک پرسشنامه درآمد. تحلیل عاملی اکتشافی بر روی پرسشنامه ۵۸ گوی‌های

ابعاد تدریس حرفه‌ای اساتید در چند مرحله انجام گرفت. به طوری که بر اساس نتایج در صورتی که میزان اشتراک استخراجی آن کمتر از ۰/۵ برآورد شده بود آن گویه از پرسشنامه حذف شد و در نهایت پرسشنامه ۴۱ گویه‌ای مورد تحلیل نهایی قرار گرفت که میزان آزمون کیسیر مایر (شاخص کفایت نمونه گیری) برابر ۰/۸۱۳، مقدار آزمون بارتلت برابر ۰/۰۰۱ با درجه آزادی ۸۲۰ و سطح معناداری ۰/۰۵ می باشد. در تحلیل عاملی شاخص کفایت نمونه گیری (KMO) باید دست کم ۰/۷ و ترجیحاً بالاتر از آن باشد. همچنین نتیجه آزمون کرویت بارتلت از لحاظ آماری معنادار باشد. بنابراین مقادیر کفایت حجم نمونه جهت تحلیل عاملی و قابلیت عامل شدن سؤالات را تأیید می کند. بنابراین نتایج تحلیل عاملی به شیوه واریماکس نشان می دهد که پس از ۹ بار چرخش، بهترین راه حل عاملی دارای ۸ عامل است و میزان واریانس تبیین شده توسط این عوامل برابر با ۶۹/۹۰۸ درصد می باشد. بنابراین تدریس حرفه‌ای اساتید دارای ۸ بعد است. به منظور بررسی و تأیید روایی پرسشنامه تدریس حرفه‌ای اساتید بر اساس ابعاد و گویه‌های استخراج شده از تحلیل عاملی اکتشافی از مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم استفاده شد که شاخص‌های برازش مربوط به این ابزار به شرح جدول شماره ۲ می باشد.

جدول (۲): شاخص‌های برازش مربوط به بررسی روایی ابزار تدریس حرفه‌ای اساتید

نتیجه	CFI	SRMR	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	df/χ ²	χ ²	
	بالاتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۰۵	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۰۸	کمتر از ۵	P>۰/۰۵	حد مجاز
برازش قابل قبول	۰/۹۴	۰/۰۴۸	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۰۷۹	۳/۰۴	χ ² =۲۳۴۰/۰۶ df=۷۶۸ P=۰/۰۰۰	تدریس حرفه‌ای

همچنین پایایی ابزار با استفاده از روش همسان‌سازی درونی و آزمون آلفای کرونباخ صورت گرفت که پایایی ابزار به ترتیب عامل محیطی و فرهنگی با ۸ گویه ۰/۹۰۶، عامل آموزشی با ۸ گویه ۰/۸۶۶،

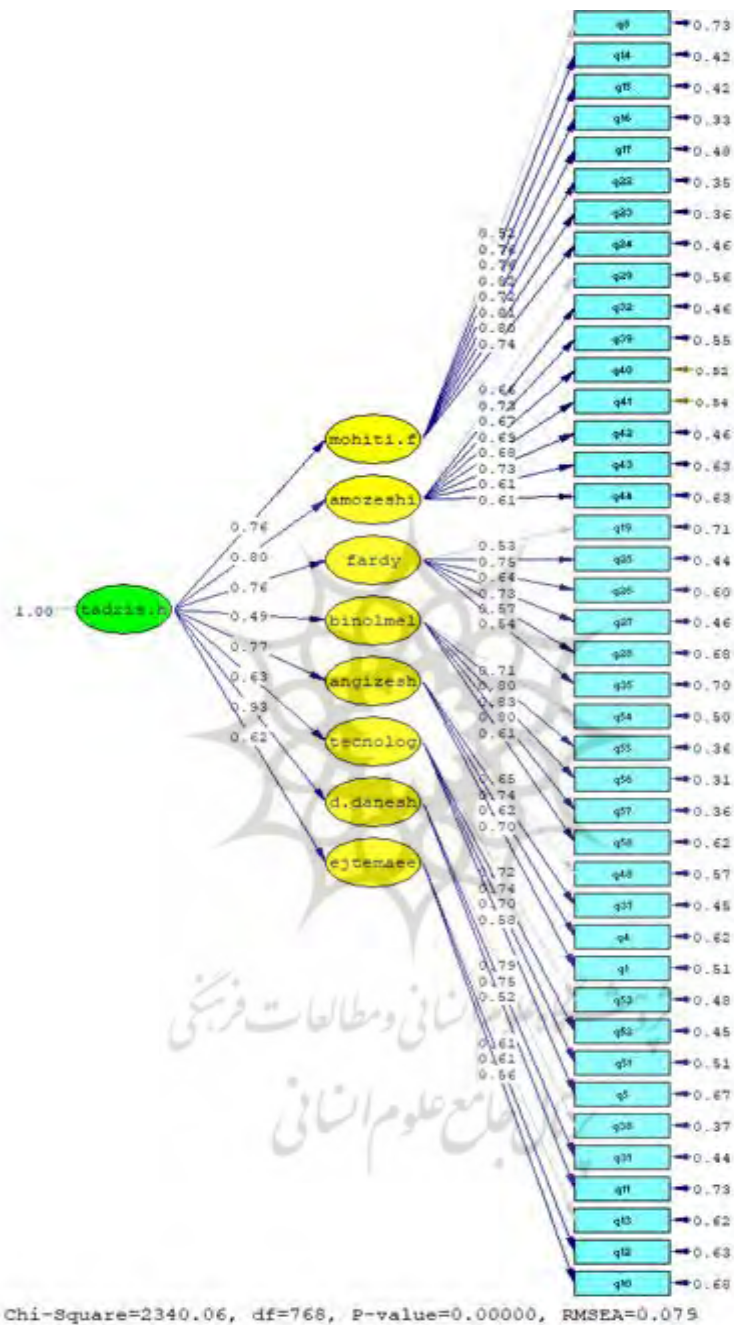
1. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)
2. Bartlett test of sphericity

عامل فردی با ۶ گویه ۰/۷۸۸، عامل بین‌المللی با ۵ گویه ۰/۸۶۴، عامل انگیزشی با ۴ گویه ۰/۷۵۳، عوامل تکنولوژیکی با ۴ گویه ۰/۷۵۹، عوامل درون دانشگاهی با ۳ گویه ۰/۷۲۲ و عوامل اجتماعی با ۳ گویه ۰/۷۱۹ محاسبه شد که این موضوع نشان‌دهنده همبستگی درونی بین متغیرها برای سنجش مفاهیم موردنظر بوده و بنابراین پرسشنامه ابعاد تدریس حرفه‌ای و همچنین کل تدریس حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان از پایایی لازم برخوردار است. با توجه به اینکه در این پژوهش دودسته داده جمع‌آوری شد تجزیه و تحلیل داده‌ها هم در دو سطح کیفی و کمی انجام شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کمی از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی (روایی سازه ابزار) و تحلیل عاملی تأییدی (به‌منظور ارائه مدل) و از آزمون t تک نمونه‌ای (برای تعیین درجه تناسب مدل پیشنهادی) در نرم‌افزارهای Spss-23 و لیزرل استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

با توجه به یافته‌های تحلیل عاملی اکتشافی، برای تدریس حرفه‌ای باکیفیت، ۸ بعد مشتمل بر ۴۱ گویه استخراج شده که در ادامه مدل تحلیل عاملی تأییدی آن ارائه می‌شود.

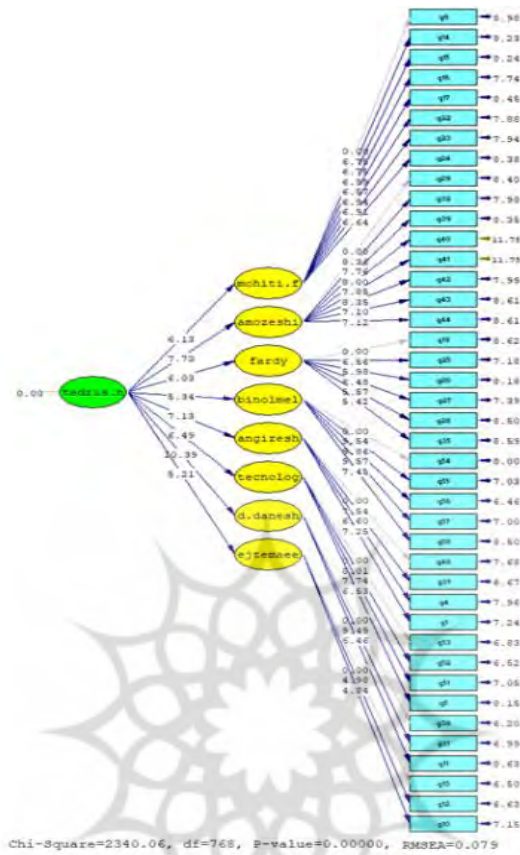
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱: مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم برای تدریس حرفه‌ای در حالت برآورد استاندارد

الف) مدل در حالت برآورد استاندارد: مدل در حالت برآورد استاندارد بارهای عاملی هر یک از ابعاد تدریس حرفه‌ای دانشگاه فرهنگیان و گویه‌های مربوطه را نشان می‌دهد. همان‌طور که در شکل مشخص است بار عاملی همه ابعاد غیر از عامل بین‌المللی و گویه‌ها از ۰/۵ بیشتر و در حد قابل قبولی قرار دارد.

- در بین ابعاد تدریس حرفه‌ای بیشترین بار عاملی مربوط به "عوامل درون دانشگاهی" (۰/۹۳) و کمترین بار عاملی مربوط به "عوامل بین‌المللی p (۰/۴۹) است.
- در بین گویه‌های در نظر گرفته‌شده برای اندازه‌گیری n عوامل محیطی-فرهنگی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۱۶ (۰/۸۴) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۸ (۰/۵۱) است. در بین "عوامل آموزشی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۴۱ (۰/۷۷) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۴۴ (۰/۵۹) است. برای اندازه‌گیری "عوامل فردی و شخصی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۲۷ (۰/۷۷) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۱۹ (۰/۴۸) است و "عوامل بین‌المللی e، بیشترین بار عاملی مربوط به q۵۶ (۰/۸۴) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۵۸ (۰/۵۸) است در بین "عوامل انگیزشی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۳۷ (۰/۷۳) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۴۸ (۰/۶۵) است "عوامل تکنولوژیکی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۵۳ (۰/۷۷) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۵ (۰/۵۷) است برای اندازه‌گیری "عوامل درون دانشگاهی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۳۱ (۰/۸۸) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۱۱ (۰/۵۳) است و همچنین برای اندازه‌گیری "عوامل اجتماعی"، بیشترین بار عاملی مربوط به q۱۳ (۰/۶۴) و کمترین بار عاملی مربوط به گویه q۱۲ (۰/۵۶) است.

شکل ۲: مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم برای تدریس حرفه‌ای در حالت معنی‌داری

ب) مدل در حالت معنی‌داری: شکل زیر مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم برای تدریس حرفه‌ای را در حالت ضرایب معناداری نشان می‌دهد. اعداد موجود بر روی مسیرها نشان‌گر مقدار آماره t می‌باشد. با توجه به اینکه کلیه مقادیر آماره t مسیرها بزرگتر از $1/96$ هستند، بنابراین ارتباط معناداری بین هریک از ابعاد ۸ گانه با تدریس حرفه‌ای در دانشگاه فرهنگیان و همچنین بین هر گویه با بعد مربوط به آن وجود دارد. جدول شماره ۳، شاخص‌های برازش تحلیل عاملی مرتبه دوم برای تدریس حرفه‌ای در دانشگاه فرهنگیان را نشان می‌دهد.

جدول (۳): شاخص‌های برازش مربوط به مدل تدریس حرفه‌ای باکیفیت دانشگاه فرهنگیان

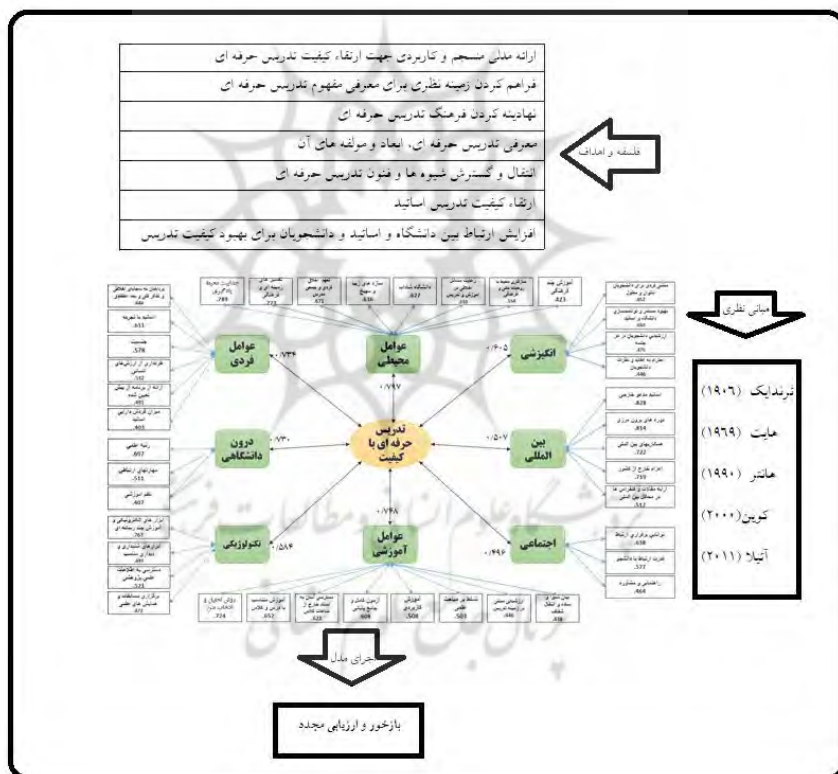
نام شاخص	χ^2	df/ χ^2	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	NNFI	SRMR	CFI	نتیجه
حد مجاز	$P > 0.05$	کمتر از ۵	کمتر از ۰/۰۸	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۰۵	بالاتر از ۰/۹	نتیجه
برآوردهای مدل	$\chi^2 = 2340.06$ df = 768 P = 0.000	۳/۰۴	۰/۰۷۹	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۰۴۸	۰/۹۴	برازش قابل قبول

خروجی لیزر در ارتباط با شاخص‌های برازش تحلیل عاملی مرتبه دوم تدریس حرفه‌ای ر دانشگاه فرهنگیان در مجموع حاکی از برازش قابل قبول مدل است. در نهایت برای تعیین تناسب مدل از یک نمونه ۳۰ نفری از اساتید دانشگاه فرهنگیان مدل و عوامل استخراج شده مورد بررسی و سپس بعد از جمع‌آوری پرسشنامه تناسب مدل با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای وضعیت مدل مورد سنجش قرار گرفت. که با توجه به نتایج تناسب مدل، میزان اماره معناداری در تمامی گویه‌های تحقیق (عوامل، ابعاد و نظریه‌ها) کمتر از ۰/۰۵ می باشد (sig > 0/05). لذا مدل این تحقیق دارای تناسب بالا می باشد و برای ارتقا کیفیت تدریس حرفه‌ای اساتید دانشگاه فرهنگیان مورد قبول و تایید افراد متخصص می باشد.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس نتایج تحقیق ۸ عامل استخراج شد که "عوامل محیطی-فرهنگی" دارای بیشترین بار عاملی (۰/۷۹۷) و "عوامل اجتماعی" دارای کمترین بار عاملی (۰/۴۹۶) بر روی تدریس حرفه‌ای در دانشگاه فرهنگیان می باشد. این عوامل با عوامل مستخرج در دیگر تحقیقات (Bani Davoodi (2014)، Raadabadi and at al (2012)، Movahedi and at al (2011)، Askary and Mahjob (2014)، Moadam, 2010)، Otilia (2016)، Gove and Dubeck (2016)، Simerjit and at al (2013)، Wan (2010) هم‌راستا می باشد و غیر از دو عامل بین‌المللی و تکنولوژیکی که در تحقیقات دیگران کمتر به آن پرداخته شده و از مصاحبه تخصصی با اساتید مستخرج شده، دیگر عوامل مرتبط باکیفیت تدریس

حرفه‌ای اساتید در ادبیات نظری موجود و با تحقیقات دیگر هم سو می‌باشد. البته عوامل بسیاری نیز در این تحقیق مورد تأیید قرار نگرفت که در دیگر تحقیقات مؤثر واقع شده‌اند مانند تحقیقات Kenchaiah and Krishna (2017)، Guruipour (2011) و Nobakht and at al (2016) دلیل این عدم هم‌راستایی در تأثیرگذاری عوامل نوع جامعه تحقیق می‌باشد با توجه به اینکه این تحقیق عوامل مؤثر بر کیفیت تدریس حرفه‌ای در دانشگاه فرهنگیان را می‌سنجد و ویژگی‌های خاص این دانشگاه به‌عنوان یک دانشگاه پرورش معلم و مدرس با دیگر دانشگاه‌ها که بیشتر به جنبه‌های آکادمیک می‌پردازند متفاوت می‌باشد. مدل نهایی تحقیق به‌صورت زیر بود.

شکل ۳: مدل نهایی تدریس

بعد اول عوامل محیطی-فرهنگی می‌باشد که در ارتباط با ویژگی‌های محیط و فضای یادگیری، میزان جذابیت و شاد بودن فضای آموزشی از جهتی و همچنین عوامل فرهنگی چون توجه به آموزش‌های چند فرهنگی و میزان تعهد فرهنگی آموزش‌دهنده (استاد) می‌باشد این بُعد بر دو مسئله اصلی عوامل محیطی و فرهنگی-انسانی تمرکز دارد که ایجاد محیط شاد و فرح‌بخش و برخورداری از ویژگی‌های عالی‌انسانی و فرهنگی را از مهم‌ترین عامل در اثربخش بودن تدریس معرفی می‌کند و به‌عنوان مهم‌ترین بُعد تدریس باکیفیت ابتدا به ریاست دانشگاه و معاونان عالی پیشنهاد می‌شود که در زمینه‌ی طراحی و ساخت و مکان‌یابی دانشگاه فرهنگیان به ویژگی‌های محیطی از جمله فضا سازی، نما، کلاس‌های باکیفیت، فضای غیر آموزشی (فضای سبز) توجه بسیار کنند و سپس در زمینه‌ی آموزش‌های فرهنگی اساتید کوشش شود همچنین با توجه به چندزبانه بودن کشور می‌توان برای تقویت یادگیری از آموزش‌های چند فرهنگی حتی در سطح یکی دو واحد بهره برد. بُعد دوم عوامل آموزشی، این دسته از عوامل کاملاً مرتبط با نحوه تدریس و روش‌های اتخاذ شده برای آموزش در کلاس درس می‌باشد که اساتید با بهره‌گیری از مدل‌های تدریس متناسب با محتوا و نوع کلاس، روش تحلیل و تدریس کاربردی و ارزشیابی مستمر می‌توانند در تدریس خود کامیابی بیشتری کسب کرده و در اصل این بُعد راهنمایی کلی برای بهره‌گیری از شیوه‌های نوین تدریس می‌باشد که از دیدگاه اساتید چه شیوه‌های تدریس و آموزشی می‌تواند بر کیفیت یادگیری دانشجویان مؤثر باشد. لذا پیشنهاد می‌شود که اساتید با بهره‌گیری از شیوه‌های ذکر شده در این تحقیق کیفیت تدریس خود را ارتقا دهند. بُعد سوم عوامل فردی، این دسته از عوامل به خصوصیات و ویژگی‌های شخصی اساتید توجه ویژه دارد خصیصه‌هایی که باعث تمایز فردی یک استاد با استاد دیگر می‌شود شکی نیست که برخی از اساتید از محبوبیت بالایی در نزد دانشجویان برخوردارند و همین محبوبیت در بهبود تدریس استاد و کیفیت یادگیری دانشجویان بسیار مؤثر است لذا پیشنهاد می‌شود که در مراحل گزینش و استخدام اساتید از ویژگی‌هایی چون تجربه استاد، جنسیت، وضعیت اخلاقی و مالی اساتید توجه شود.

بعد چهارم عوامل درون دانشگاهی، همه عوامل تدریس باکیفیت اساتید دانشگاه در کنترل استاد نیست همان‌گونه که گفته شد عوامل محیطی به مدیریت دانشگاه برمی‌گردد. برخی از عوامل مدیریتی نیز وجود دارد که به بهتر شدن تدریس کمک می‌کند از جمله وجود نظم آموزشی در دانشگاه، رتبه علمی دانشگاه و اساتید و نحوه ارتباط بین دانشگاه و دانشجویان، به نحوی می‌توان این

عوامل را تقویت کننده برند دانشگاه دانست که هراندازه در سطح بالاتری باشند می توان انتظار داشت که انگیزه اساتید و دانشجویان بیشتر تقویت می شود. بُعد پنجم عوامل انگیزشی، بدون شک در صورت عدم وجود انگیزه نمی توان از هیچ کسی انتظار عملکرد مطلوب را داشت. انگیزه بر بهبود توانایی کار کمک می کند. عوامل انگیزشی در دو سطح در اختیار اساتید و خارج از اختیار اساتید می باشند عواملی چون منشی فردی (برای دانشجویان معلول و ناتوان) و توانمندسازی مستمر دانشگاه خارج از کنترل استاد و در حیطه وظایف مدیریت دانشگاه، و عوامل ارزیابی و احترام به عقاید دانشجویان در کنترل استاد می باشد که پیشنهاد می شود که دانشگاه با اتخاذ راهکارهایی برای توانمندسازی خود و اساتید (چون دوره های آموزشی) و اساتید با تغییر دیدگاه در برخورد با دانشجویان زمینه را برای تدریس باکیفیت فراهم آورند. بُعد ششم عوامل تکنولوژیکی، عصر جدید عصر تکنولوژی می باشد امروزه همه زندگی افراد به نحوی با تکنولوژی در تعامل است. تکنولوژی هم به نحوه تدریس و هم به کلاس داری و نحوه ارتباط بین استاد و دانشجو کمک فراوانی می کند استفاده از چند رسانه های ساده شدن یادگیری و درک کاربردی از آموزش کمک فراوانی می کند و همچنین جذابیت تدریس را چند برابر می کند و همچنین ابزارهای ارتباط جمعی و شبکه های اجتماعی نیز بر بهبود ارتباط میان اساتید و دانشجویان در فضای مجازی کمک می کند لذا پیشنهاد استفاده از تکنولوژی در مؤثر ساختن تدریس و اصلاح باورهای غلط در مورد آن مورد تأکید قرار می گیرد.

بُعد هفتم عوامل بین المللی، پیشرفت تکنولوژی ما در محدوده بزرگی به عنوان دهکده جهانی دور همدیگر جمع می کند و ارتباطات بین المللی به شدت تقویت شده است همچنین با توجه به اینکه استفاده از تجربه های دیگر کشورها و سرعت بالای تغییرات در جهان و نیاز به به روز شدن دانش و.. انگیزه ارتباط بین المللی را فراهم می کند. دانشگاه ها به عنوان سفیران دانش و پایگاه علمی در کشور نیاز به تعامل با دنیای خارج در بهبود دانش خود و اساتید و همچنین انتقال دانش و فرهنگ خودی به دیگر کشورها هستند لذا ارتباط به هر نحوی با جهان می تواند بسیار در بهبود تدریس باکیفیت اساتید سودمند باشد لذا پیشنهاد می شود دانشگاه با برگزاری دوره های آموزشی مشترک، فرصت های مطالعاتی بین المللی و همچنین کنفرانس های علمی، دانش خود را تقویت کرده و از قافله رقابت جهانی عقب نماند. بُعد هشتم عوامل مرتبط با عوامل اجتماعی، برخی از عوامل برانگیزاننده هستند اما برخی از عوامل انگیزش را تقویت می کنند. عوامل اجتماعی چون تعاملات میان استاد و دانشجو،

راهنمایی و مشاوره‌های تحصیلی، فرهنگی، ازدواج و.. به دانشجویان انگیزه‌های درونی دانشجویان را برای یادگیری تقویت می‌کنند و در بهبود تدریس باکیفیت استاد بسیار مؤثر می‌باشند.

پایین بودن کیفیت آموزش مدارس در ایران خود را به‌صورت یک مسئله ملی برای کارشناسان و محققان نشان داده است و ضعف‌ها و نارسایی‌ها در فرآیند تدریس نظام آموزشی نشانی از فقدان سازوکارهای مناسب برای آموزش این نهاد بوده و کاستی‌های موجود در برنامه‌های آموزشی عامل مؤثری در بروز مشکلات موجود در آموزش می‌باشد که به نظر می‌رسد از دلایل عمده این ضعف، عدم تخصص معلمان و مدرسان در تدریس مؤثر و اثربخش می‌باشد که ریشه در مشکلات عمده آموزشی در دانشگاه دارد. دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان متولی آموزش معلمان نتوانسته به شیوه صحیح معلم را برای حضور در کلاس درس حاضر کند و این نتیجه عدم وجود یک مدل صحیح آموزشی در تدریس اساتید دانشگاه فرهنگیان می‌باشد. بی‌توجهی به زمینه‌های کیفیت تدریس و توجه بیش‌از‌حد بر برودادهای پژوهشی منجر به عدم کارایی برنامه‌های نظام آموزشی دانشگاه فرهنگیان می‌باشد. که با توجه به مدلی که در این تحقیق ارائه شده است می‌توان با در نظر گرفتن هشت عامل محیطی- فرهنگی، آموزشی، فردی، درون دانشگاهی، انگیزشی، تکنولوژیکی، بین‌المللی و

عامل اجتماعی کیفیت تدریس را در دانشگاه فرهنگیان ارتقا داد. این تحقیق محدودیت‌هایی چون محدودیت‌های ساختاری، مقررات و ضوابط سازمان و نوع روابط انسانی در مجموعه‌ها که بر یافته‌های تحقیق اثرگذار بود، ملاحظات انسانی که در پاسخ افراد به پرسشنامه‌ها مؤثر واقع گردیدند، دشواری در جلب همکاری برخی از واحدهای دانشگاه فرهنگیان با پژوهشگر در خصوص توزیع پرسشنامه‌ها و عدم برگشت تعدادی از پرسشنامه‌ها و دشواری در جلب همکاری اعضای هیئت‌علمی به دلیل مشغله زیاد کاری را دارا بود. درنهایت با توجه به اینکه مدل هشت عامله این تحقیق از نظر تناسب مدل مورد تأیید قرار گرفته است لذا به مدیران و برنامه ریزان دانشگاه فرهنگیان در مورد ارتقا تدریس حرفه‌ای اساتید توصیه می‌شود که:

✓ توصیه می‌شود که با توجه به اهمیت عوامل فردی به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در تدریس حرفه‌ای باکیفیت با گزینش افراد با خصوصیات اخلاقی و فردی ممتاز و همچنین عدم تبعیض جنسیتی و بهبود وضعیت معیشتی اساتید زمینه را برای ارتقا کیفیت تدریس اساتید فراهم آورد.

- ✓ با توجه به تأثیر عوامل آموزشی به‌عنوان یکی از عوامل مرتبط مؤثر بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت توصیه می‌شود که با ترتیب دادن دوره‌های ضمن خدمت و همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی اساتید دانشگاه را با روش‌های نوین تدریس، ارزیابی و ارزشیابی آشنا ساخته و روش آموزش آنان را تقویت کنند.
- ✓ با توجه به تأثیر عامل مدیریتی بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت توصیه می‌شود که دانشگاه با اتخاذ سامانه‌هایی برای بررسی وضعیت تشکیل کلاس‌ها و نظم اساتید و دانشجویان در حضور در کلاس می‌تواند بر بهبود یادگیری و ارتقا تدریس تأثیر فراوانی گذاشت.
- ✓ عوامل انگیزشی مؤثر بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت است لذا دانشجویی که انگیزه حضور در کلاس را ندارد نمی‌تواند انتظار یادگیری و پیشرفت تحصیلی را از وی داشت لذا بهبود انگیزش امری مهم است توصیه می‌شود با ارائه تسهیلات تحصیلی، وضع قوانین حمایتی از دانشجویان، ایجاد امکانات رفاهی و همچنین توسعه احترام به دانشجویان به‌عنوان ارباب‌رجوع کیفیت تدریس اساتید ارتقا یابد.
- ✓ از عوامل مؤثر بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت عوامل محیطی است لذا با تغییراتی در نما و ساختمان دانشگاه و استفاده از رنگ‌های متنوع و شاد، دانشگاه را به محیطی شاد و مفرح برای دانشجویان تبدیل کنند.
- ✓ عوامل بین‌المللی به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر تدریس حرفه‌ای باکیفیت می‌باشد و نظر به اینکه در دنیای که همه به جهانی شدن می‌اندیشند و همه دنیا از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند تعامل با دنیای خارج اجتناب ناپذیر است لذا توصیه می‌شود در جهت به‌روز شدن دانش، ارتقا سطح علمی و افزایش انگیزش اساتید، با برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت بین‌المللی و ارائه فرصت‌های مطالعاتی برای اساتید و برپایی کنفرانس‌های علمی بین‌المللی زمینه را برای بهبود تدریس با کیفیت فراهم آورد.

References

- Asadi, M., & Gholamiy, H. (2015). Synthesis of Research on the Effective Teaching Model in Higher Education, *Journal of Educational Planning Studies*, Volume 5, Issue 9, pp. 144-113. (In Persian)
- Askari, F., & Mahbob Moadab, H. (2010). Comparison of Characteristics of Effective Teaching from the Viewpoints of Guilan University of Medical Sciences Students. *Journal of Medical Education Development Studies Center*. Volume 7, Number 1, 26-26. (In Persian)
- Babae Jazabe, S., & Daris, J. (2010). Investigating and Identifying the Causes of Education in Logic and Philosophy of Third Degree in Literature and Religious Studies in Bandra Mam Khomeini District. *Journal of Islamic Education Education*, Volume 23, Number 2, pp: 44-50. (In Persian)

- Babagoli, M., & Raghig, S. R. (2016). Studying the Relationship between Philosophical Spirit and Spiritual Intelligence with the Quality of Teaching in Secondary Teachers. *Journal of Educational Psychology Studies*, 13 (23), 1-20. (In Persian)
- Bani Davoodi, Sh. (2014). Comparison of the Characteristics of Effective Teaching from the Perspective of Students of Jundishapur University of Medical Sciences, *Journal of Medical Education Research and Development*, Babol University of Medical Sciences, Volume II, Number 2, pp. 13-7. (In Persian)
- Behnamfar, R. (2013). Technique in Teaching; The Missing Element, *Iranian Journal of Medical Education*, pp. 623-625. (In Persian)
- Carnell, E., & Lodge, C. (2007). *Effective learning in classrooms*. Paul Chapman Educational Publishing.
- Daniel, D., & Reynolds, D. (2011). *Effective teaching: evidence and practice*. 2nd Ed. Los Angeles: SAGE. 2(4): 25-31.
- Devlin, M., & Samarawickrema, G. (2010). The criteria of effective teaching in a changing higher education context. *Higher Education Research and Development*. 29(2):111-24.
- Fenstermacher, G.D., & Soltis, J. F. (2004). *Approches to teaching*. New York: Teacher college press.
- Gove, A., & Dubeck, M. M. (2016). Assess Reading Early to Inform Instruction, Improve Quality, and Realize Possibilities. In *Annual Review of Comparative and International Education 2016* (pp. 81-88). Emerald Group Publishing Limited.
- Guruipour, A. (2011). Investigating the Relationship between Academic Outputs and Quality of Teaching of the Faculty Members of Isfahan University, Master of Science Degree in Educational Planning, University of Isfahan. (In Persian)
- Harland, T., Raja Hussain, R.M., & Bakar, A.A. (2014). The scholarship of teaching and learning: Challenges for Malaysian academics. *Teach High Educ*. 19(1):38-48.
- Hassani, M., Vahidinejad, M., Shahoudi, M., & Talebi, M. (2015). Evaluating the Fundamental Components of Effective Teaching in French Based on the Students' Viewpoints of English. *Educational Planning Studies (France)*, 6 (1), 68-49. (In Persian)
- Hossein Panah, M. (2015). Different views on the role of teachers in the quality teaching process, Second National Conference and 9th Conference on Quality Assessment of Academic Systems, pp. 8-9. (In Persian)
- Kenchaiyah, S., & Krishna, P. (2017). Comparative study of case based learning with traditional teaching method in pharmacology for second year MBBS students. *International Journal of Basic & Clinical Pharmacology*, 5(4), 1210-1214.
- Madani, S. A., Rahimi, H., & Yaghoubi, S. (2016). Investigating the Status of Practitioner Skills in Engineering Professors: A Necessary Step to Improve Teaching Quality. *Iranian Journal of Engineering Education*, 18 (69), 91-102. (In Persian)
- Mahbudi, E. (2010). Comparison of Factors Affecting Academic Drop Out of School from the Viewpoints of Teachers, Parents and Students with Academic Drop Out in District 3 High Schools of Shiraz in the Academic Year 2009-2010. Thesis . Islamic Azad University - Islamic Azad University - Marvdasht Branch - School of Psychology and Educational Sciences (In Persian)
- Markati Khoi, E.S., Zarei, F., Bayat, A., & Rimaz, S. (2014). Explaining the Viewpoints of Postgraduate Teachers and Students on Teaching and Learning Practices, *Journal of Health Education and Health Promotion*, Volume 1, Number 3, pp. 82-67. (In Persian)

- Maroufi, Y., Kiamansh, A. R., Mehr Mohammadi, M., & Ali Askari, M. (2007). Evaluating the Quality of Teaching in Higher Education: Investigating Some Views. *Curriculum Studies*, 2 (5), 81-112. (In Persian)
- Mirabashi, N. (2013). An analysis of sources of bias and error in evaluating students' effectiveness of teaching. *Higher Education Letter*. 1 (22), 24-7 (In Persian)
- Mirsepasi, N., & Afqi, B. (2012). Analytical Comparison of Organizational Intelligence in Higher Education: A Case Study, *Quarterly Research, and the Harris Program in Higher Education*, 65.67-86. (In Persian)
- Mizani, M., Khabiri, M., & Sajjadi S. N. (2011). Assessment of Postgraduate Students 'Abilities in Physical Education and the Quality of Teachers' Thesis Guidance in Thesis Writing. *Journal of Research and Planning in Higher Education*. 17(3):111-134. (In Persian)
- Mohadesi, H., Fiz, A., & Salem Safi, R. (2011), Comparative Study of the Effective Teaching Indicators from the Viewpoints of Faculty Members and Students of Urmia University, Urmia Nursing and Midwifery School, Volume 9; Number 6, pp. 471-464. (In Persian)
- Mohammadi, M. (2016). Presenting a Model for Effective Teaching at Tabriz University. M.Sc., Educational Research, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Shabestar Branch, August 94. (In Persian)
- Mohammadi, R., & Hassani, A. (2019). The Impact of Research Course Process on Teachers' Professional Development. *Teaching Research*, 7 (1), 1-19.
- Movahedi, R., Asgari, N., & Chizari, M. (2011). Investigating the Factors Affecting the Quality of Teaching and Research Performance of Faculty Members: A Case Study of Faculty of Agriculture, University of Bu-Ali, *Journal of Agricultural Extension and Education Sciences*, 7-77. (In Persian)
- Nikroz, L., Roozi, M., Raygrn Shirazi, A. R., Naqizadeh, M. M., & Taghavi, F. (2012). Investigating the Barriers to Presenting Student Research Projects from the Students' Viewpoint. *Journal of Fasa University of Medical Sciences*.2(2):113-119. (In Persian)
- Nobakht, M., Abedi, H. A., & Elahi, N. (2016). The Impact of Applying Model of Care-Based Professional Engagement Teaching on Psychomotor Dimension of Nursing Students' Clinical Competence. *Curriculum Research*, 13 (49), 69-61. (In Persian)
- Otilia, C. (2016). the profile of the academic assessor, *Procedia Social and Behavioral Sciences* 12, pp.200-204.
- Raadabadi, M., Sadeghifar, J., Bahadori, M. K., & Dargahi, H. (2012). Prioritizing the Factors Affecting Effective Teaching from the Perspective of Students, *Iranian Journal of Medical Education, Darreh* 11, No. 12, pp. 825-817. (In Persian)
- Reiser, R.A., & Dempsey, J.V. (2007). *Trends and issues in instructional design*. 2nd Ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc 3(7): 105-110.
- Sadiq Maroufi, S., Mohammadi, A., Mousavi, S. M., & Raad Abadi, M. (2014). Determining the Most Important Factors Affecting the Effectiveness of Teaching a Master's Degree Student, *Journal of Educational Research and Development Center of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences*, Volume 9, Volume III. Pp. 66-58. (In Persian)
- Sarjala, J. (2013). Equality and cooperation: Finland's path to excellence. *American Educator*, 37(1), 32-36.
- Sayyadi, M., Rahabi, A., Wahabi, B., & Roshani, D. (2016). Viewpoints of Students of Kurdistan University of Medical Sciences and Islamic Azad University of Sanandaj

- about Effective Teaching and its Related Factors. *Journal of Kurdistan University of Medical Sciences*. 1 (81), 103-91. (In Persian)
- Shabani Vorki, B., & Hossein Gholizadeh, R. (2007). Investigating the quality of university teaching. *Journal of Research and Planning in Higher Education*. 12(1):1-21. (In Persian)
- Shawn, A., & Jahed, H. A. (2012). Identifying Obstacles to Research Activities from the Viewpoints of Faculty Members of Tabriz University, *Science and Technology Policy Quarterly* 4 (4) .49-95. (In Persian)
- Simerjit, s., Dinker, R. P., Nirmal, K., S., Avneet, K., Htoo Htoo K., S., & Ankur, B. (2013). Qualities of an effective teacher: What do medical teachers think? Singh et al. *BMC Medical Education*, 13(128), 2-7.
- Wan, N., Howard, N., & Alan, W. (2010). School experience influences on preservice teachers evolving beliefs about effective teaching. *Teaching and teacher Education*, 26, 278-289.
- Zajaji, N., Khannifar, Kh., Aghahsini, N., & Yazdani, H. R. (2017). Designing a Teacher Training Teachers' Professional Development Framework on the Campuses of Isfahan University of Technology. *Teaching Research*, 5 (4), 143-164.

